

Sosyoloji

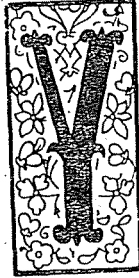
Bir İnceleme:

İslâm Işığında SİYASET

M. Said ÇEKMEGİL

«Politika ile meşgul olmak istemeyen münevverleri bekleyen korkunç bir âkibet vardır; cahiller tarafından idare edilmek...»

Aristo

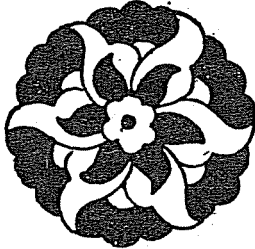
Yıllar yılı kulaklarımızı tirmalayan, kontrolü yapılmamış bir söz vardır: (Dindarlar siyasete karışmazlar.) Bu Avrupa, daha doğrusu havaf görüş bir hayli de taraftar bulmuş gibidir; Şeytandan sakıncasına siyasetten kaçmak, eğer bir siyaset icabı değilse, çilekeş âdemoğullarının bir kısmını ya melekleştirmek ya da koyunlaştırarak, kolay sömürülecek hale getirmek kastına dayanır belki.. Ama olacak iş değil..

İnsanların hakları olan âdilâne bir idare sistemini getirmeye yegâne vasıta bildiğimiz politikayla meşgul olmak için illa da dinsiz olmak şartını, siyasetin dindarlara kapalı olduğu kanaatını kim ortaya atmıştır; Aslında dünyada böyle bir müeyyide olup olmadığını da bilmiyoruz. Bu gayri akli düşünceyi sakın siyasete dinsizliğe alet etmek isteyen materyalistler yaymış olmasın?

Dini siyasete âlet etmek, maddecilerden de aşağı olan, münafıklığa düşmek tehlikesinden korkmamak olur. İnsan eğer hak dine iman etmişse, onu değil siyasete, dünyevi hiçbir şeye alet etmeyi dahi düşünecek kadar küçülemez. Şayet dini siyasete alet edenler varsa, onların din düşmanı olduğu düşünülebilir; Değilse indi-İlâhîde en büyük bir günahkâr olduğunda şüphe edilemez.

Dini âlet değil de ebedî saadete götüren yegâne doğru yol bilenlerin bu yolda her yararlı vasıtayı kullanması kadar tabii ne olabilir. Bu tabiiyetler neden gayri tabii olarak görülmeye başlamıştır? Bu gerçekleri bildiğimiz kadarıyla düşünen insanlara nasıl izah edebiliriz?

«Politika entellektüel faaliyetin en aşağılık şekli değil midir» diye soran ve siyaseti ancak batıda tanyan meşhur Alain

gibilere deriz ki, siyâset yalnız insanlar için mevzuubahistir. İnsan siyâsetinin, politika sanatının kudreti kadar insandır. Gayesi olmayan, gayesinin tahakkuku yollarını aramak ihtiyacını duymayan yaratık insan olamaz. Mahlûk eğer insan ise, iyi veya kötü, güzel veya çirkin.. Mutlaka bir gayesi olacak; böyle bir gayeye sahip olunca da onu gerçekleştirme yollarını arama ihtiyacını elbette duyacaktır. İşte, ihtiyaçların teminde kolaylıklar arayan, kendinden başka yaratılmışlar vasıta kılmaktan kaçınmayan, insafı, insafsız yolları denetmekten yılmayan tek mahlûk yalnız insanoğlu olduğu görülüyor.

Madem ki politika yalnız insana hasır ve insani bir haslettir; O halde bir kısım insanlar tarafından nasıl ihmal edilir? Onu kötü ellere terk ettikten sonra kötü görmek, büyük bir düşünce hatası olmaz mı? Edmond Burke, «Fena insanlar birleştiği zaman iyiler elele vermelidir; yoksa herbiri teker teker mahvoldükten kendini kurtaramaz» der

Bu hususta sadece şair zannettiğiniz, politika dışı bir san'atkar diyebilen Yahya Kemal Beyatlı bakınız neler diyor:

«.. Napolyonun, 18. asır Almanyasında edebiyât mensuplarının politikaya ve idâreye karıştırılmaması çok zararı intaç ettiğine dair bir mütealası vardı, fikir beni çok düşündürdü. Bir milletin mütefekkirleri onun mukadderatına en ziyade hassas olan ve en hassas insanlar ise herkesten ziyade onların politika yapmaları doğru olur... Kendi milletinin mütefekkirleriyle düşüp kalkan bir rejimin iş amirleri, kendilerini en tasvipkâr bir murakebe altında bulunduruyorlar demektir.. Şu hayatta hiçbir şey olamayanlar, bir şey olanları bilhassa politika içinde görünce hemen taşlamaya başlarlar... Nedenlerin bu haleti ruhiyesi tahlil edilince anlaşılır ki politika yani bir milletin mukadderatının ceryanları tamamiyle şahsiyetsiz olanların elinde bulunmalıdır, demek istiyorlar. Ben bu nazariyeyi tersine çevirerek, bir parlamentonun içinde hiçbir mesleğe veya meziyete muvaffak olmayan bir kimse görünce: — Bu

adam politikayla uğraşamaz, dışarı atınız... demek isterdim.»

Tarihin derinliklerinden sesi gelen Aristo da: «Politikayla meşgul olmak istemeyen münevverleri bekleyen korkunç bir akîbet vardır; o da cahiller tarafından idare edilmek» tir dermiş kim söylerse söylesin söz bir gerçeğin ifadesi olarak görülüyor.

SIYASET MASUMDUR

Siyâset geçici menfaatler adına kullanırsa işte bugünkü karmaşıklık meydana gelir. Fakat çok tesirli bir vasıta olan politika, Hakkın ve hakka bağlı hukukun gerçekleşmesi için kullanırsa beşerin yüzünü güldürdüğüne şahit olunabilir.

Görülüyor ki, idare etme ve edilme san'atı olan siyâset vasıta olarak mâsumdur, suçsuzdur. O hakkın emrinde olunca izzete, bâtılın emrinde olunca zillete hizmet eder.

Keyfi idare şekillerinin her türlü bâtılı besleyip büyüterek üreten birer bataklık olarak karşımıza çıkıyor. Bunun böyle oluşu daha ziyade ferdi sultanlarda göze çarpar. Biraz da fertleri putlaştırarak eğitilmemiş, geri ve şursuz toplulukların sebep olduğu hadiselerdir. Dünün Avrupasını ve bugünün topyekûn dünyasını saran papazların kıralların başkalarını sanki hata yapmaz kişilermiş gibi ilâhlaştırınlara işâret ederken Elmalı'lı Hamdi Yazır merhum der ki: «..Reislerini ve büyüklerini Allahı sever gibi sevenler ve onların emri hakka muhalif emirlerine itaat ederek Allaha isyan edenler, bunları Allaha nazir ve emsai ittihaz etmiş olurlar ki bütün putperestlik esası bu tarzı muhabbettedir.»

Bugünün yeni putçuluğunu da garplı müellif Prof. M. Duverger şöyle tesbit ediyor: «Komünistlerin giriştikleri partiyi ve proleter sınıfı ilâhlaştırmak gayreti, Hegel'in devleti ilâhlaştırmak gayretine benzer ve aynı neticeleri verir.»

SUÇ KEYFİLİKTEDİR

Keyfiyet yalnız Monarşik idarelerde mi bulunur? Oligarşik, yani bir zümrenin arzusu istikametinde idare edilen topluluklarda da keyfilik vardır. Şu farkla ki, birinde şahıs keyfi, öbüründe bir zümrenin kolektif keyfi mev-

zuubahistir. Bürokrasi, yani yüksek memurların idare hâkimiyeti; Aristokrasi, yani hakimiyetin mahdut bir vatandaşlar sınıfına tanınması, ki bunlarda da idare yüksek memurların veya sınırlı bir yurttaşlar gurubunun keyfine göre yapılır..

Hatta demokrasi, yani ekseriyet sistemiyle idare olunmak dahi % 51 çoğunluğun keyfine göre yönetilmektedir. Onun içindir ki en az zararlı (Ehven-i şer) sayılan demokrasi bile insanları tatmin eder görülmemiş, zarurî olarak ondan daha kötü keyfiliklere düşmemek için onu tercih etmek mecburiyetinde olunduğu sanılmıştır.

MÜSLÜMANIN SIYASETİ

Bundan sonra müslümanın siyasetine yeniden özet bir bakış daha yapalım:

Müslümanın siyaseti, raiyesinin yani idaresinden sorumlu olduğu kimselerin, haklarının korunması, hukuklarının, içerden ve dışardan çıkacak zalimlere, çiynettirilmemesi içindir.

Dünyadaki bu hak ve hukuk koruyuculuğu, müslüman için en büyük bir izzettir. Bu izzete yükselemek için çalışmak ise büyük bir vazifedir. Bu siyasi vazifedeki mes'uliyetin ağırlığı kadar da büyük mükâfat vardır.

TEŞEKKÜR

Mübarek Ramazan bayramı dolayısıyla mecmuamıza tebrik gönderen abone ve okurlarımıza en samimî dileklerimizle mukabele eder, iki cihan saadetleri dileriz.

İslâm Medeniyeti